



EFTERSKRIFT

Af Johannes Exner

I nuet oplever man 'fremtidsarkitekten' trodse tyngdekraften i kampen for sit nye arkitekturmonument.

I samme nu arbejder 'fortidsarkitekten' med at sikre den stadige eksistens for gamle, svækkede fortidsmonumenter, der tidligere var beundrede fremtidsmonumenter.

Begrebet restaurering opstod i 1800-tallets Europa i tilknytning til den opblussende store historiske interesse, som fik sit arkitektoniske udtryk i den nye stil *historicisme*, med genbrug af historiske stilarter. Opmærksomheden rettedes også mod de store historiske bygningsmonumenter, hvis 'skæmmende' fremtoninger nu underkastedes restaurering med 'tilbageføring til oprindelig stil'. Disse ofte voldsomme indgreb affødte kraftige modreaktioner og diskussioner om fagområdets indhold og metoder, der fortsatte gennem det meste af 1900-tallet.

På grund af den store boligmangel efter Anden Verdenskrig prioriteredes boligbyggeriet højt af myndigheder og arkitekter, mens restaurering blev et noget fjernt og forfint speciale, som

kun et fåtal særlig historisk orienterede arkitekter tog sig af.

Denne separering af gammelt og nyt delte arkitekterne i hvert sit eksklusive forum, med grobund for indbyrdes kontroversielle holdninger, hvor man tilsyneladende kun kunne enes om at hugge tiden over i to dele: Fortid og fremtid, hvor hver gruppe varetog sin del – uden forståelse for at gammelt og nyt netop tilsammen udgør historien, der realiseres i samme kontinuerede procesforløb.

Her i nuet, hvor det enkelte menneske kun er et lille bitte punkt mellem fortid og fremtid, oplever man 'fremtidsarkitekten' trodse tyngdekraften i kampen for at realisere sit aldrig før sete nye arkitekturmonument. I samme nu arbejder 'fortidsarkitekten' med at sikre den stadige eksistens for gamle, svækkede fortidsmonumenter, der tidligere var beundrede fremtidsmonumenter.

Trods skismaet binder den historiske proces på mange overraskende og inspirerende måder fremtidens og fortidens bygninger sammen. Dette indses i dag af flere og flere, ligesom der også er tendens til, at den gamle banale separering afløses af en mere seriøs arkitektonisk integrering af gammelt og nyt.

I Venedig oplevede jeg i 1964 den første store, internationale restaureringskongres med vedtagelse af det verdenskendte *Venezia Charter*, som både satte mange ting på plads og åbnede for en klarere forståelse af den historiske bygningskulturs karakteristika, med nye aspekter, mere nuancerede definitioner, bredere bygningsrelationer og inddragelse af større sammenhængende miljøer. Charteret er rundt om i verden blevet efterfulgt af uddybende diskussioner og bearbejdnings, heriblandt kritik.

Dette gælder også i Danmark, hvor man stadig kan opleve, at den historiske bygnings karakteristika kun knyttes til få komponenter: Alder og stil, og hvor bevaring og istandsættelse rodes sammen i det misvisende udtryk restaurering, der udtrykt korrekt betyder genskabelse. I dag flyder termen restaurering upræcist ud over den lange skala af bygningsindgreb, fra enkel vedligeholdelse til komplicerede indgreb efter brande o.l.

Det bør bemærkes, at betegnelsen 'historisk bygning' bruges fagligt og alment. Derfor er det vigtigt at forstå, hvad termen 'historisk' dækker, især fordi begrebet udgør det basale grundlag for enhver 'restaurering' (læs bevaring) af en historisk bygning. I den



ne forbindelse kan artiklen *Den Historiske Bygnings Væren på Liv og Død*, der er publiceret i antologien „Fortiden for Tiden: Genbrugskultur og Kulturgensbrug i dag“, Arkitekt skolens Forlag 2007, ses som en uddybning af visse dele i *Venezia Charteret*.

Det ville være værdifuldt, om en større forståelse af historiebegrebet fremover ville føre fortidsarkitekten og fremtidsarkitekten sammen i en fælles interesse for de fremtidige eksistensbetingelser for vor fælles historiske arkitektur, gammel som ny. Man kunne ønske, at alle arkitekter ville gribes af inspirationen i opdagelsen af fagområdets indholdsrige spændvidde: I den ene ende bygningsarkæologiens fascinerende Sherlock Holmes-atmosfære, i den anden ende den seriøse nye arkitekturs inciterende pust.